

Lesarabrøv

Hugleiðingar um døming og føroyskan fótbólt

Almikið kjak í bløðunum í farnu viku um føroyskan fótbólt og einamest um dómáran í dystinum NSÍ-KÍ og KÍ-TB.

Lat tað verða sagt beinanvegin, at FSF ikki er sera heppið við at senda sama dómáran til fótbóltslagað Klaksvík tvey fylgjandi vikuskifti. Óansæð um dómáran eitur Birgir Sondum, Petur Erhard Kjørbo ella danski topdómáran Pet-er Mikkelsen, kann tað vera ein trupuleiki at døma sama lið vikuskifti eftir vikuskifti. Trúgví eisini at trupuleikin er, at tað eru ikki ov mikið av dómárum til 1. deild, og tí er neyðugt hjá dómárum um at døma vikuskifti eftir vikuskifti, og at traðka til, tá ein hevur fri, vegna sjúku o.a. Teir fáa tí ikki staðið uttanfyri og eygleitt avrikið hjá øðrum dómárum og samanborið tiltiknu linjuna, tvs. sama dóm fyri somu gerð.

Tað eru umstøðurnar, ið skapa dømingina

Lat verða sagt beinanvegin, at Birgir Sondum er ein av bestu dómárum, vit eiga. Trupuleikin hjá honum er bert, at hann hevur lagt linjuna hjá sær ov høgt í mun til aðrar dómáran. Sagt á annan hátt, hann gongur høgt upp í at gera sær ómak við tí, hann ger á vøllinum. Tað kann ikki vera skeið, ella? Men tá ein gevur kort fyri tey smáu tingini tíðliga í dystinum, verða kortini tað litríkari og fleiri, sum dyst-

urin líður. Hvussu kann tað henda ella bera til?

Tað, sum vit venjarar tosa mest um, tá vit tosa um dómáran, er, um hesir dómáranir hava »sitatiónsfor-nemmilsí«, t.d. í dystinum millum KÍ-TB fer Heðin sjálvur ígjøgnum í síðuni. Linjuverjin sær Kurt offside í hinum borðinum og veittr-ur, sum skeið er. Dómáran floytar, og Heðin argast um avrikið hjá linjuverjarnum, og sigur: Eg eri ikki offside! við dómáran. Úrslitið er gult kort. Her eigur dómáran at bera yvir við leikaranum. Sama er við Kurt í sama dysti. Áðrenn Kurt fær seinna gula kortið, eigur hann fríspark, tá TB leikari kleyrar niður á hælina. Hetta fær hann ikki, men fær so fríspark ímóti sær beint aftaná. Sjálvandi ilnast leikarar, tá so er. Tað er tó eingin umbering fyri at leypa framav, og skal Kurt sjálvandi, sum rætt er, út. Men umstøðurnar eru ikki hepnar fyri dømingina, tá so er.

Dómáran má døma oftir sínum hjarta, og ikki oftir linjunum

Stuttligt er at síggja ensku dómáranar. Teir gera stórar villur, ja stórr enn vit síggja her heima, men mátin teir leiða dystin uppá, er ein fragd at síggja. Teir liva við, tosa við leikararnar og gera sær ómak við at leiða dystin, í staðin fyri at »døma« dystin. Hetta kundu vit kanska lært av. Haldi tí heldur ikki, at tað hevur so

stóran týðning, um dómáranir halda eina felagslinju, ella døma eins. Tað ber snøgt sagt ikki til, tí dómáranir síggja ikki støðurnar eins. Úrslitið av hesum áset-ingum og tosið um felags linju kann bara gera dómáranar ótryggar, tí tá døma teir ikki av »sínun hjarta«. Úrslitið er ein mongd av gulum kortum á skeivum stað til skeivu tíð, kanska óneyðugt og serliga tá dómáran hevur tikið á dystinum. Hetta skal ikki skjilast soleiðis, at dómáran skulu døma ymiskt, tvs. broyta fótbóltslógina. Eingin ivi er um, at hesar ástættir og tos um eina felagslinju at døma eftir, er eitt haft um beinini á okkara bestu dómárum. Lat teir døma út frá sær sjálvum, t.d. kann eg ikki krevja, at Heðin á Lakjuni skal spæla júst sum Allan Joensen. Tað letur seg ikki gera, og tað kann ein heldur ikki krevja av einum dómara. Tak til dømis Petur Erhardt úr Sumba. Hann dómur, sum bert ein Petur Erhardt ger. Hann hevur stíl - nevnliga sín egna máta, at gera tað uppá.

Eins væl vit hava góðar fótbóltsleikarar, hava vit ymálígar dómáranar og óvugt. Áskodaranir kunnu so frøast, skelda og deila bæði til vinstru og høgru bæði um leikarar og dómaraavrik. Tað er partur av spælinum. Men ikki er loyvt nøkrum at ákæra dómara fyri forfylging. Tað er undir

lágmarkinum.

Dómárin duga lógina, men mugu eisini kenna spælið

Kann ikki lata vera við at triva í onnur dømi - frá í ár. Steypafinala millum B71-HB gentur. Eitt tilvildarligt fríspark á miðum vølli gevur sandsgentu reytt kort, tá 5 min. eru leiktir. Hvat vil dómárin við tí avgerðini? Ella steypafinaluni í dreingjadelidini millum HB-B36, har dómárin gevur eina málmanninum reytt kort aftaná 5 min. fyri at taka beinini undan álpsleikara, sum dættur um málmannin, sum er á veg út.

Her er eingin málmøgu-leiki. Strangt tikið reytt kort! Ja, men hvar er »sitatiónsfor-nemmilsí«? og kanska serliga í seinna hálv-leiki, tá málmadurin jarðar útleikara, uttan at fáa nakað kort. Og eins og ein minni heppin leikari, eigur dómárin at fara út á bonkin at sita.

At tað í dysti verður settur dómari, sum bert og bert dómir eftir bókini, verður ongantíð góður dómari. Hann má kenna spælið!

Tey stóru eta tey smáu

Farið nú á annan bógv. Í hesum tíðum, tá stóru fótbóltsfeløgini eta tey smáu feløgini. Ikki sørt, at hetta tykist at ørkymla tey smáu feløgini, sum ikki hava somu møguleikarnir at

keypa fólk innundir seg, sum HB og B36. Tað er eingin ivi um, at tey mongu næstu árin verða tað tey bæði feløgini, sum fara at keypa sær meistaraheitið. Um so venjarin eitur Sivic, Johan Nielsen, Jóannes Jakobsen, er rúmeni ella dani er líkamikið. Tað man ikki hevur, ella ikki hevur tolt at menna, tað keypir man bara. So kanst tú halda um tað, tú vilt, men eingin ivi er um, at fótbólturin á smáplássunum verður hart raktur. Vónið tó, at ein kanning niðri um júst sama evni, fer at vísa tað sama her í Føroyum: Nevniliga at ung-fólkið fer at stóðast og trivast betur í smáfeløgum. Annars fer ein virðismikil partur av trivnaðinum ella mentanini fyri bakka í smærri byggunum. Vit hava sæð, at samanleggingin millum EB og Streymur, hevur gjørt at vøllurin og fótbóltsspælið í Hvalvík og Streymnesi er søga, í øllum færum fyrirs, og uttan at seta navn á nakra bygð ella feløg, eru onnur feløg í sama vanda.

Hvørji tey feløg verða, fáa vit at síggja, tá eitt til tvey ár eru farin. Tá fer at síggjast hvørji feløg klára at fylgja við. Óivað fer at verða tørført at manna nevndir onkursvegna, tí bogin er hart spenstur figgjarliga í fleiri feløgum. Tá er tíðin búgvín at lækka talið av liðum í 1. deild, men avleiðingina av tí kenna vit ikki - enn.

Stýra broytingunum?

Tú kanst ikki stóða broytingunum, enn verri stýra teimum, hon er har, og verður har. Ein møgulig avleiðing kann verða, at smærri feløgini fáa ein niðurtúr, til ein superliga verður gjørd, og smærri feløgini sleppa í 1. deild og øll hesi eykaliðini í 2. og 3. deild verða flutt longur niður ella burtur, men so vænti eg eisini at smærri feløgini fara at stóðfestast aftur. Haldi eisini, at FSF hevur skyldu mótvægis smærri feløgum, nú stórru feløgini kappast um UEFA pengar, at stuðla teimum smærri figgarliga og geva teimum aðrar sømdir, t.d. fyri gott ung-

dómsarbeiði.

Síggi eisini at B36 leik-skráin spyr TB og Sumba »Hvor vader vi hen«, men vandi er sanniliga á vælferðini hjá havnafeløgum. Hvat vilja teir við sín-um »egna ungdomi? Tað má verða ein rúgva av leikar-um, sum ongantíð fáa møguleikan í sínum egna felagi. Vit síggja enn fá andlit fara úr Havn til bygd-irnar at spæla. Men tað verða helst fleiri, tá áhugin fyri at spæla á 2. og 3. liði hjá barnafeløgum fellur burtur.

Felagskenslan burtur

Í øllum færum er vist, at felagskenslan er burtur. Hon verður so ikki røkt til lítar. Havi verið í Havn, tveir reisir við liði til dyst í ár, har flestu dystirnir í Føroyum verða leiktir og dømdir. Herfyri møtti dómárin ikki til dreingjadyst í Havn. Ein nevndarlímur dømdi í staðin, og tað bæði væl og virðiliga. Fyrr í ár møttu linjuverjarnir ikki til ein dreingjadyst. Her vinkaðu piltar so í staðin, og tað var ikki heppið, tí tá tá hevur leikarar í álopinum, sum ferðast skjótari enn lósið, kann verða ilt at fylgja við offside hjá einum pilti. Hesin undirmetti tí eitt klokkeirent mál. Í einum av fyrstu dystunum í ár dømdi ein smádrongur landskappingardyst hjá A-smádreingjunum hjá KÍ. Hetta eru dystir í meistaraðólkunum, við leikarum sum leggja nógv fyri til venjing, og eiga betri viðferð uppibornað. Helst kenna øll feløgini hesar trupuleikar, men felagskenslan, at arbeiða í felagsskapi, hon sæst ikki aftur í dømingini í yngnu deildunum, og hvussu kunnu vit tá krevja so nógv av okkara bestu dómárum, tá áhugin er so lítill?

Við ítróttarheilsu
Annfinn Danielsen,
venjari

Tað er ikki altíð so lætt at vera fótbóltsdómari, heldur ikki í Føroyum. Annfinn Danielsen hugleiðir um døming og føroyskan fótbólt og sigur m.a., at tað ikki er nógv mikið hjá dómárum at duga lógirnar - teir mugu eisini kenna spælið (Tilvildarlig mynd)